

מאורות אל העבר

יב ניסן תקצ"ט | 26/03/1839

משהד - By Giannozzi - ויקפדיה נחלת הכלל

מפת עולם

אנוסי מְשֶׁהָד

שנים רבות לא ישבו יהודים במְשֶׁהָד. הקנאים השיעים ששלטו בעיר השנייה בגודלה בפרס, מיאנו לתת ל"כופרים" דריסת רגל במקום. אולם, לבקשתו של השאה הפרסי בשנות השלושים של המאה התשע עשרה, החלו להגיע לעיר עשרות משפחות יהודיות, והקימו בה קהילה תוססת, שנקראה לעיתים בשם "ירושלים של פרס". השגשוג היה קצר. מעט זמן לאחר נפילת השליט, מגן היהודים, נפוצה ברחבי העיר ביום י"ב בניסן תקצ"ט (26.3.1839) עלילה שלפיה קראו היהודים לאחד מכלביהם בשם "עלי", שם מקודש לשיעים. המונים פרצו לשכונות היהודיות ורצחו עשרות. הנותרים נאלצו להתאסלם, ובמשך עשרות שנים חיו כאנוסים - מוסלמים כלפי חוץ ויהודים מאמינים בחשאי. הווי מיוחד נוצר במשך השנים בקרב קהילת האנוסים, ותפקיד מיוחד מילאו נשות הקהילה: הן היו מברחות בבגדיהן את תשמישי הקדושה ואת המאכלים הכשרים. חברי הקהילה הקפידו לשדך את ילדיהם סמוך ללידתם כדי למנוע מצב של בקשת נישואים מצד המוסלמים, וכך שמרו על ייחודם. במהלך השנים, הצליחו יהודי מְשֶׁהָד, שרבים מהם הגיעו להישגים כלכליים ניכרים, לצאת מפרס ולהקים קהילות מפוארות בארץ ישראל וברחבי העולם.